

Vuorovaikutteinen tilannekuva

- Kolmas foorumi ja sen valmistelu

**Avoin perehdytys, tilaisuus 6
22.2.2023**

SISÄLTÖ

- Tilannekuvaproessin tavoite
- Kolmannen foorumin juoksutus
- Mille väestölle? ja Miten osaajat liikkuvat alueilla? –selvitykset 3. foorumin tietosyötteenä
- Prosessin jatko kolmannen foorumin jälkeen

3. FOORUMIN VALMISTELU

TEEMANA VÄESTÖKEHITYS JA OSAAJIEN RIITTÄVYYS

Suunnitteluryhmä vastaa foorumin valmistelusta

Kolmannessa yhteisessä foorumissa täsmennetään ilmiöitä ja pohditaan tavoitteita sekä toimenpiteitä.

Valmistautumisessa on olennaista mm.

- **Selvitysten yhteenvetoihin** tutustuminen ja tarvittaessa täydentäminen
- **Suunnittelu**, miten tietoa tulkitaan yhdessä foorumissa
- **Varmistaa** keskeisten sidosryhmäedustajien mukaantulo

ESIMERKKI TILANNEKUVASTA SYKSYLTÄ 2021: KUUMA-KUNNAT

S	W
O	T

→ Tunnistettut ilmiöt →

TAHDOMME, ETTÄ...

...hyvän kierre ja positiivinen väestönkasvu jatkuu Kuuma-seudulla.

...Kuuma-seutu on tunnettu hyvän elämän mahdollisuuksista ja sen ääntä kuullaan päätösten valmistelutyössä.

...Kuuma-seutu on yrityksille houkutteleva paikka sijoittua ja toimia.

...hanke- ja kehittämistoiminta on systemaattista, tarveperusteista ja resurssiviisasta.

...digitaaliset palvelut ovat saavutettavia ja käyttäjillä valmiudet käyttää niitä.

...tietoturvaan ja hybridivaikuttamiseen kiinnitetään riittävästi huomiota.

...että kunta- ja aluetasolla tehdään selkeä strategia datatalouden hyödyntämisestä.

TÄMÄ TARKOITTAÄ, ETTÄ...

...pidämme asuin ympäristön pikkukaupunkimaisena ja luonnonläheisenä ja panostamme liikenneinfraan, jotta asuin ympäristö houkuttelee etätönläisiä.

...Kuuma-kunnat tekevät yhteismarkkinointia työpaikkojen, yritysten ja asumisen suhteen ja vaikuttavat tulevaisuuden päätöksentekoon yhdessä. Lisäämme näkyvyyttämme ja vaikuttamistyötämme.

...palveluita tuotetaan alueella yhden luukun periaatteella: osaajien saatavuus, mukaan lukien KV-rekrytoinnit, asettautumispalvelut muuttajille, yritys- ja kehittämisspalveluiden yhteistyön tiivistäminen, digitalisaation ja vihreän siirtymän mahdollistavat tukipalvelut. KUUMA-infoportaali yritys palveluja tuottaville.

...hanketoimintaa koordinoidaan keskitetympin ja yhteiseltä alustalta, olennaiset toimijat sitoututetaan mukaan. Toteutetaan toimenpiteet viiveettä ja oikea-aikaisesti.

...Kuuma-seudun palvelut digitalisoidaan yhteistyössä, digitaalisia ratkaisuja ja välineitä hankitaan yhteistyössä ja alueen digiosaamista edistetään yhteistyössä. Yrityksiä tuetaan liiketoiminnan digitalisoinnissa mm. osana vihreää siirtymää.

...kansalaisten digilukutaitoon kiinnitetään huomiota ja kannustetaan kaikkia toimijoita varmistamaan omien järjestelmien tietojen oikeellisuus ja turvallinen käyttö.

...Kunnat määrittelevät, mitä dataa tarjotaan ja mitä itse hankitaan ja mihin käyttötarkoituksiin.

TILANNEKUVAN MUODOSTAMISEN PROSESSI

Suunnitteluryhmän
kokoaminen ja
tahtotila
prosessiin

Valmistautuminen
Tiedontuotanto
Yrityskysely

1

FOORUMI

Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö

Tilannekuvan välityöstö
Tiedontuotanto
Yhteiskehittämisen portfolio
Valmistautuminen

2

FOORUMI

Alueen hanke- ja kehittämistyö

FOORUMI

Alueen osajatilanne

3

Tilannekuvan välityöstö
Tiedontuotanto
Sitran väestöselvityksen
hyödyntäminen
Valmistautuminen

Alueen
seuraavat
askeleet

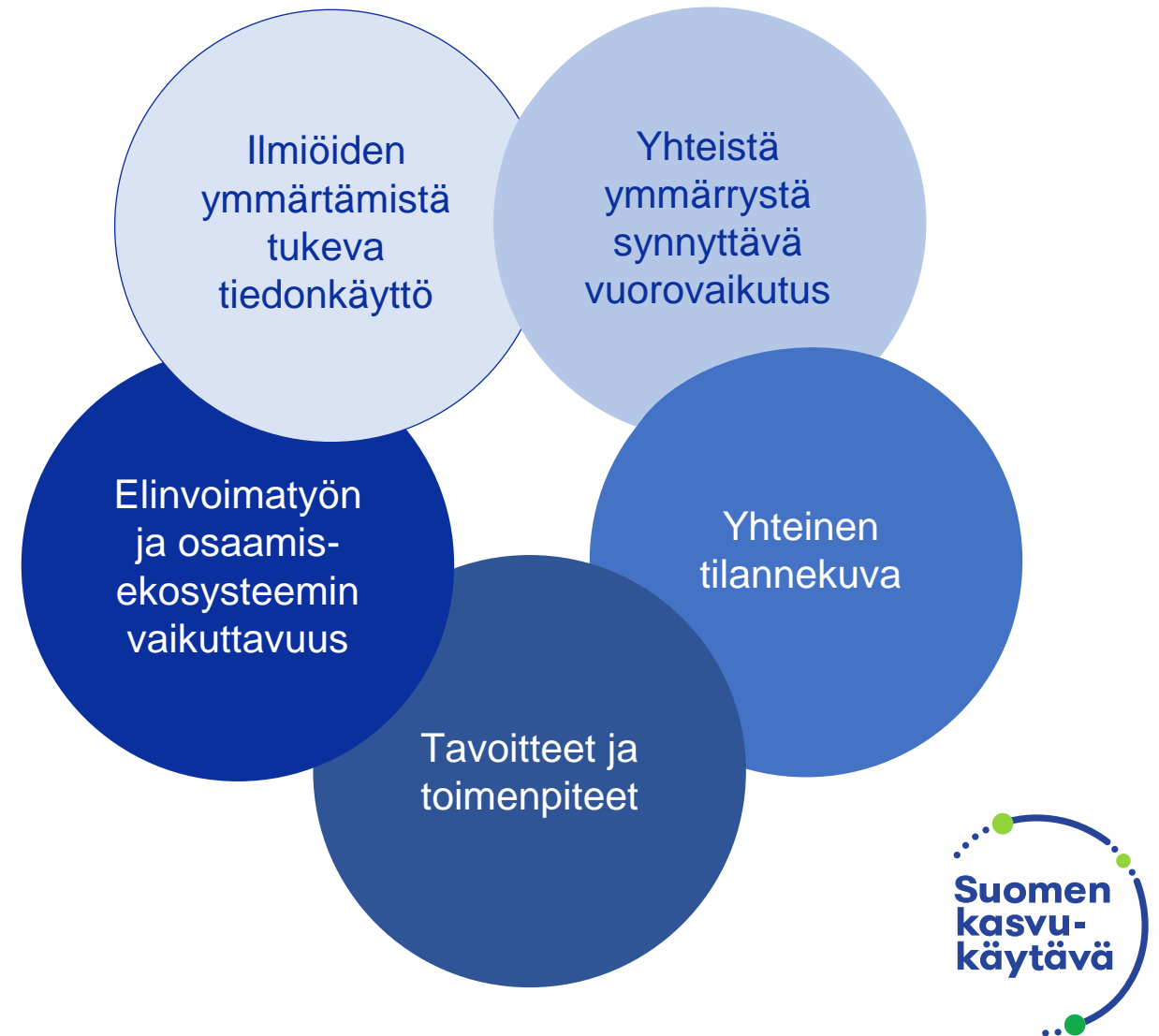
**Tilannekuvan
koonti**

Monipuolinen tiedonkäyttö,
tiedon yhteinen tulkinta,
jatkuva vuoropuhelu

Kolmikanta mukana kaikissa
vaiheissa

- yritykset/ yrittäjäjärjestöt
- oppilaitokset /
kehittäjäorganisaatiot
- julkiset toimijat

Toimintamalli – Mitä se on?

- Tavoitteellinen, pitkäkestoinen kehittämisprosessi, joka tuottaa konkreettisen lopputuloksen (**tilannekuva**)
- Työskentelyprosessi, joka tukee yhteisen ymmärryksen luomista
- Edellyttää kaikkien toimijoiden aktiivista roolia
- Tavoitteena monipuolinen vuorovaikutus toimijoiden kesken
- Puheenvuoroissa pyritään analyyseihin
- Liitettävissä osaksi muuta kehittämistä

Mitä toimintamalli ei ole?

- Tavanomainen seminaari tai kuulemistilaisuus
- Koulutustilaisuus
- Informaation jakoa
- Puheenvuorot eivät ole esittelyitä
- Irrallista, ylimääräistä työtä

Ennen kolmatta tilannekuvafoorumia

TILANNEKUVAN TUOTTAMISPROSESSI

PROSESSIN KÄYNNISTYS

1.
Tiedontuotanto:
Yrityskyselyyn
tutustuminen ja
tiedontuotannon
täydentäminen

**2. Tiedon tuottaminen
SWOT-analyysia
varten:**
Mitä elinvoima on?
Alueen vahvuudet ja
heikkoudet,
uhat ja mahdollisuudet

4.
Tiedontuotanto:
Yhteiskehittämisen
portfolioon
tutustuminen ja
tiedontuotannon
täydentäminen

**5. SWOT-analyysin
ensimmäisen
version täsmennys:**
Alueen vahvuudet ja
heikkoudet,
uhat ja mahdollisuudet
Alustavat ilmiöt

3.
Tuotos:
1. versio
SWOT-
analyysistä

7.
Tiedontuotanto:
Alueen
väestökehitys ja
osaamistilanne

6.
Tuotos:
Ensimmäinen
luonnos
keskeisissä
ilmiöistä

**8. Ilmiöiden täsmennys
ja tarkempi keskustelu
kustakin ilmiöstä**

9.
Tuotos:
Tilannekuvan
hiominen

**10. TILANNEKUVAN
JULKISTAMINEN**

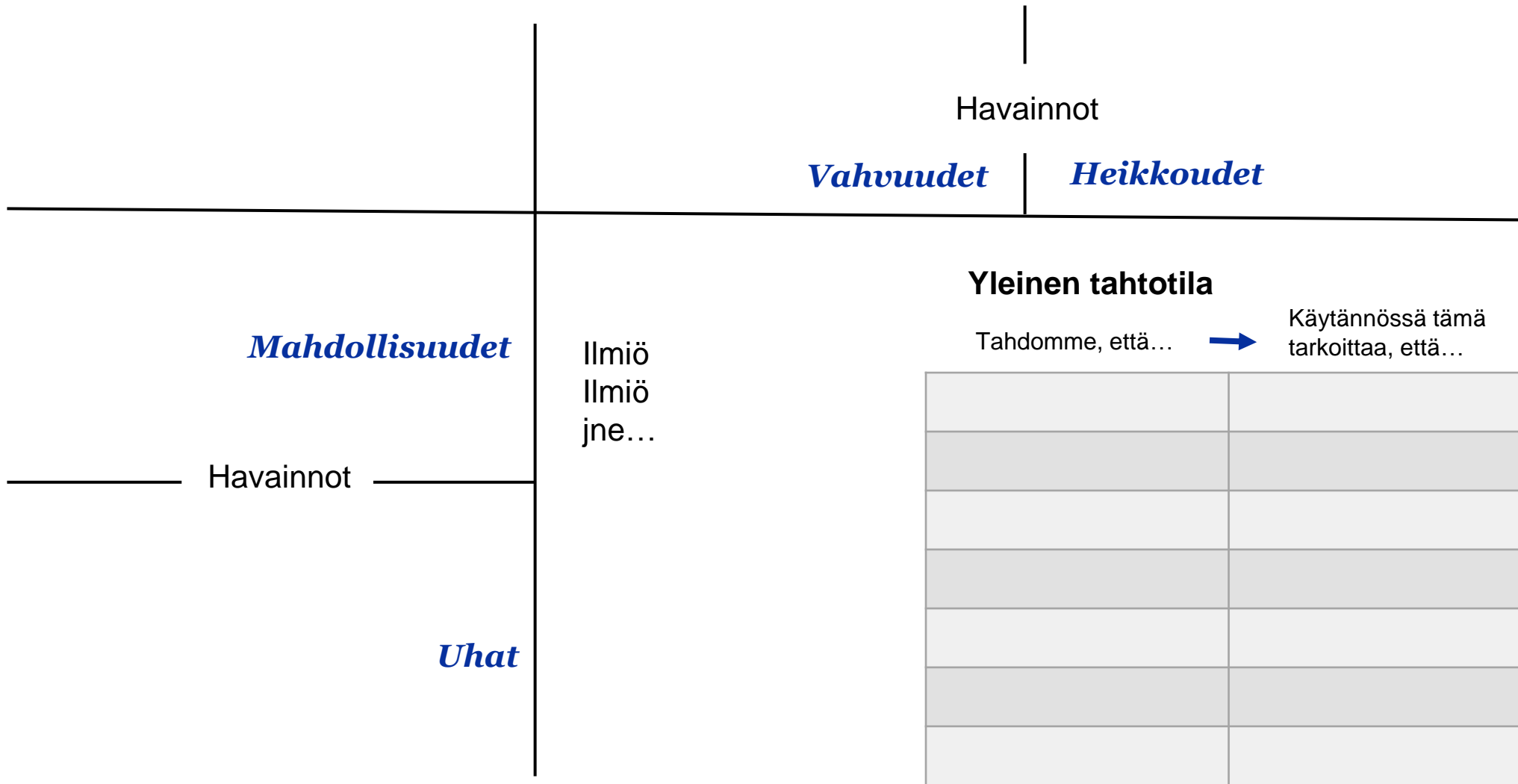
SUUNNITTELURYHMÄN TYÖSTÖ: tunnistetut ilmiöt

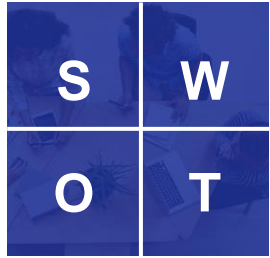
Toisen ja kolmannen tilannekuvafoorumien välissä suunnitteluryhmä tunnistaa ja listaa, mitkä ovat alueen yritysten liiketoimintamahdollisuuksien kannalta 5–10 keskeisintä ilmiötä.

Tarkoitus on keskittyä elinvoimaan ja osaamiseen liittyviin kysymyksiin. Suunnitteluryhmä voi listata lisäksi, millaisia kysymyksiä ja ratkaistavia haasteita ilmiöihin liittyy.

Kokonaiskuva laajennettua SWOTia hyödyntäen

Alueen tilannekuva

.....> Tunnistetut ilmiöt >.....

Ilmiö 1

Ilmiö 2

Ilmiö 4

Ilmiö 3

Tahdomme, että...	Käytännössä tämä tarkoittaa, että...
...kirjoita tähän	...kirjoita tähän
...kirjoita tähän	...kirjoita tähän
...kirjoita tähän	...kirjoita tähän
...kirjoita tähän	...kirjoita tähän
...kirjoita tähän	...kirjoita tähän

ESIMERKKI: Suunnitteluryhmän koonti

1. Alueen houkuttelevuus ja vetovoima

- Miten houkuttelevaa, helppoa **yrityksen on sijoittua** alueelle?
- Mitkä asiat sitä tukevat?
- *Vrt. sanapilvet yms.*

2. Osaajatilanne

- Miten hyvin alueella on oikeanlaista osaamista yrityksille?
- *Vrt. Väestöselvitys yms.*

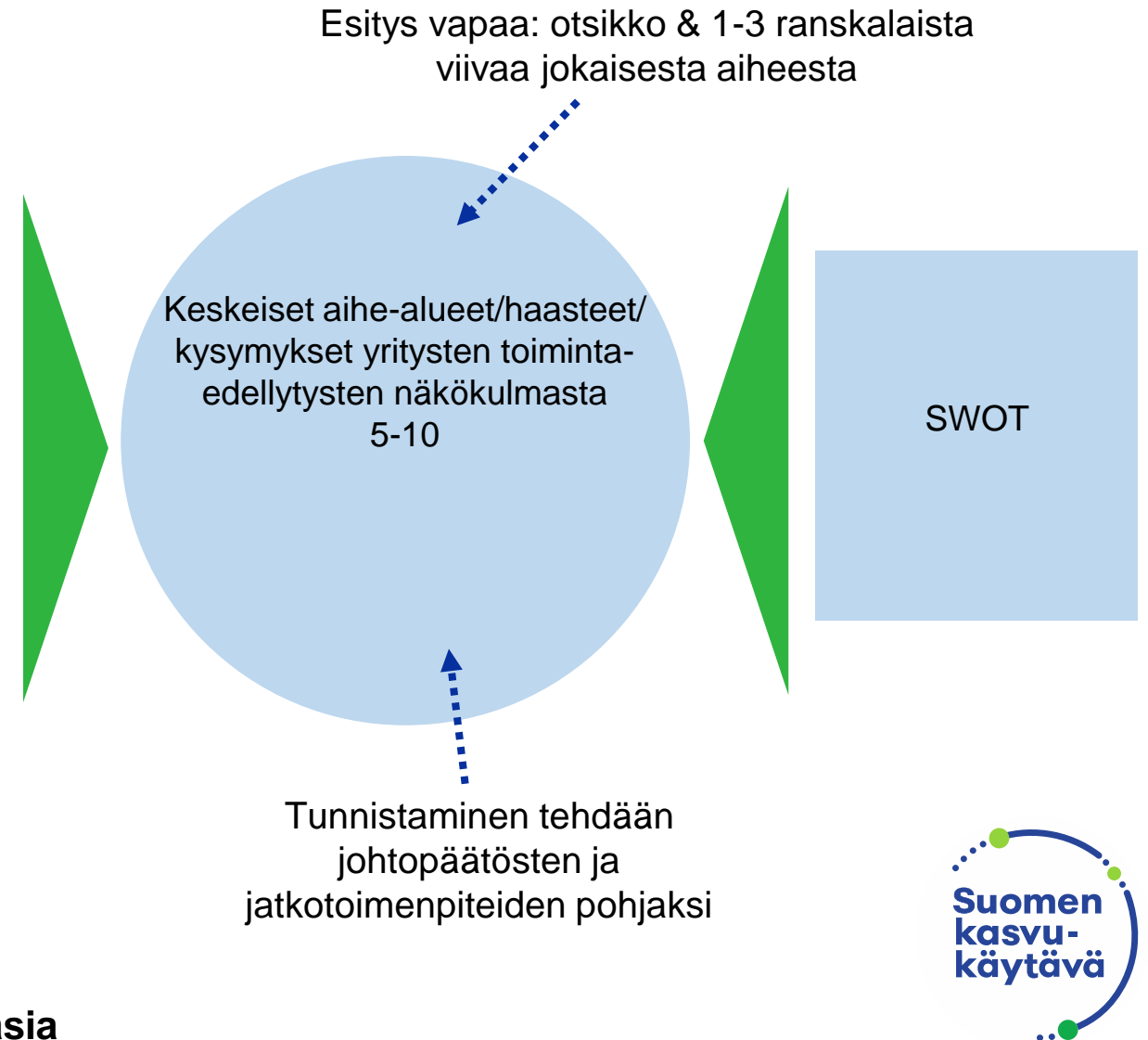
3. Yhteistyön tilanne

- Miten hyvin alueen yhteis- ja kehittämistoiminta tukee **yritysten menestymistä** alueella?
- *Vrt. hankeportfolio ja kehittämisen tilan arvio yms.*

4. Yritys-oppilaitosrajapinta

- Miten hyvin oppilaitosten koulutus- ja muut palvelut tukevat **yritysten kehittymistä**?
- *Vrt. Yritys-oppilaitoskysely yms.*

5. Muu alueen yritysten toimintaedellytyksiin liittyvä asia

ESIMERKKI: Suunnitteluryhmän koonti

Alueen houkuttelevuus

- kaupunkimarkkinointi, muuttoliike, palkittu retkeilykohde, vahvuuksien vahvistaminen, ensiluokkainen palvelu erottautumistekijänä.

Asenne ja yhteinen tavoitetila

- kompakti kaupunki ja verkostoitumisen mahdollisuudet

Toimialarakenteen monipuolistaminen

- teräskaupungista puuteollisuuteen, matkailuun ja ensiluokkaiseen palveluun

Työvoima

- työpaikkaomavaraisuus, työttömät, kansainvälisen työvoiman tuomat mahdollisuudet, työpaikkamarkkinointi kaupunkimarkkinointiin mukaan.

Kolmannen foorumin toteuttaminen

TAVOITTEET JA HALUTUT LOPPUTULOKSET

Vahvistaa sitoutumista jatkoon →
Tilannekuva tulee käyttöön ja sitä
ylläpidetään.

Täydentää alueen tilannekuvaa
osaajatilanteen näkökulmasta → Alueen
osaajia koskevan tiedon yhteinen tulkinta
syventää ja täydentää tilannekuvaa
alueesta.

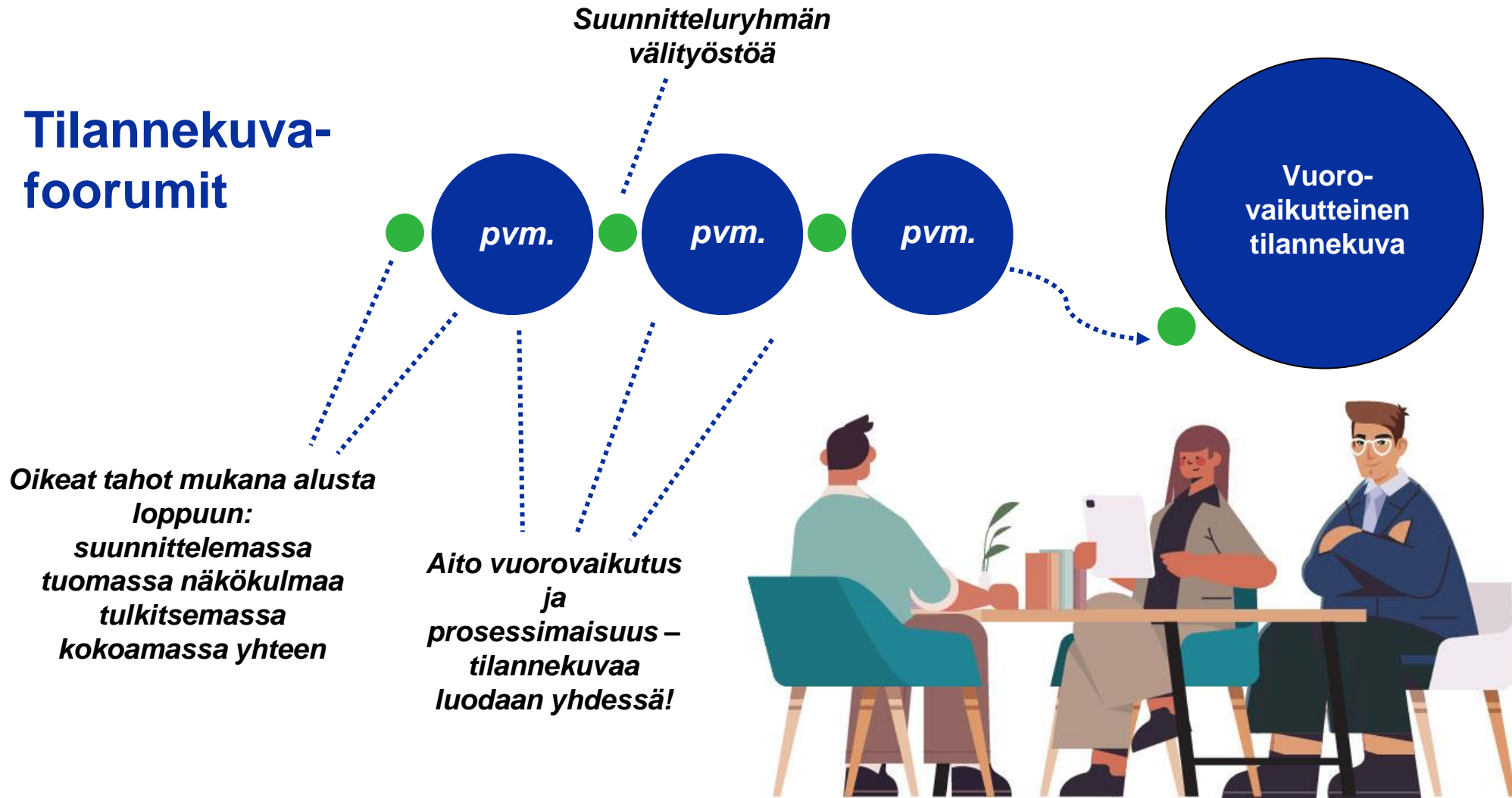
Edetä johtopäätöksiin → Saadaan
osallistujien yhteinen näkemys alueen
yritysten liiketoimintamahdollisuuksien
kannalta keskeisimmistä ilmiöistä ja niihin
liittyvistä kysymyksistä.

**Hahmottaa, miltä halutunlainen
tulevaisuus** suhteessa tunnistettuihin
ilmiöihin näyttää → **Saadaan** kuvaus
yhteiselle tahtotilalle.

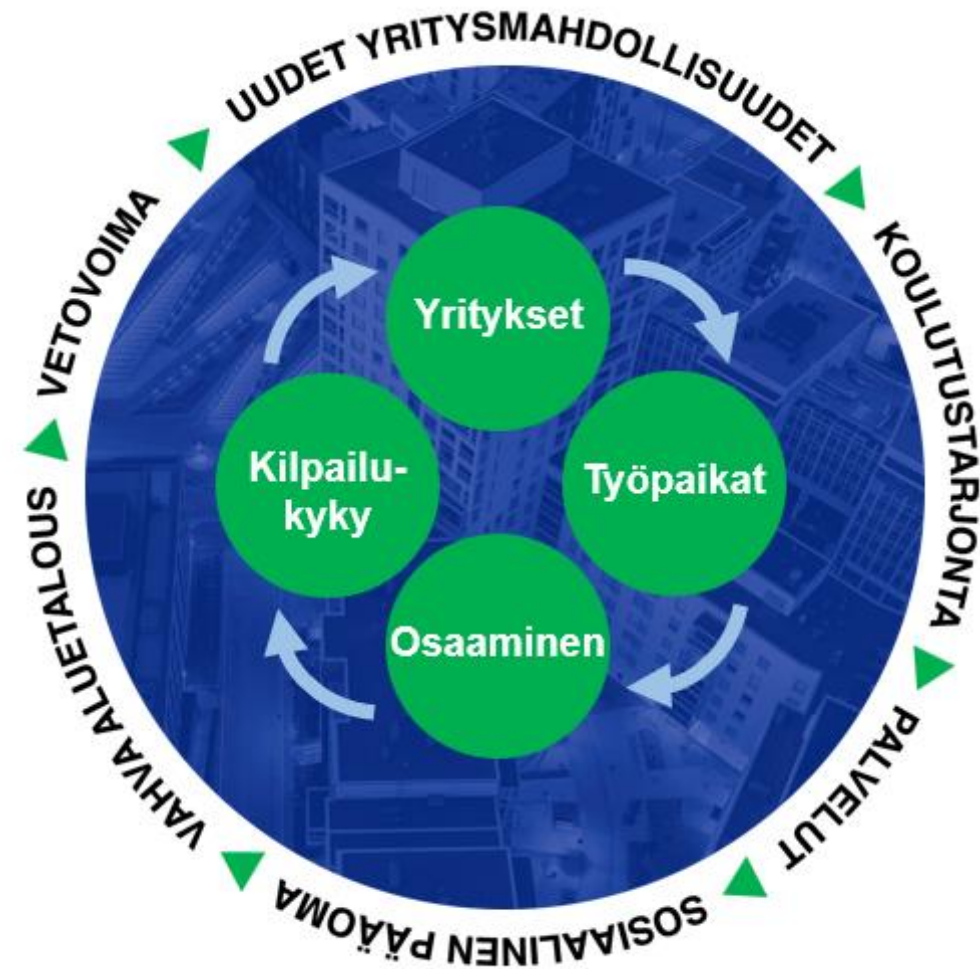

PROSESSI JA OSALLISTUJIEN SITOUTUMINEN SIIHEN

Tilannekuva- foorumit

Koko tilannetyön fokuksena yritysten toimintaedellytysten parantaminen – haluamme ymmärtää, mikä osaamistilanne alueella on

Avaus ja tervetulosanat

Fokusointi ja kertaus tähän mennessä
tehdystä työstä

Suunnitteluryhmä

Alueen osaajatilanne

Puhujat

Tunnistetut keskeiset ilmiöt (5-10)

Suunnitteluryhmä

Osallistujien näkemykset ilmiöaiheista

Yritysnäkökulman kommentti

Pienryhmätyöskentely

Tilaisuus päättyy - kiitos!

JUOKSUTUSRUNKO: 3. tilannekuvafoorumi

Avaus ja orientaatio, 10 min

Avaus ja orientaatio

Fokusointi, mitä prosessissa on tähän saakka tapahtunut

Alueen osaaminen ja työikäisten liikkuvuus, 15 min.

- **Alustus** alueen väestöennusteista, osaajien liikkumisesta, koulutustasoindeksistä ja maakunnan osaamisprofiilista

Analyysipuheenvuoro alueen näkökulmasta, esim. alueen elinvoiman kehittämisen parissa toimiva hlö.

- Aikataulun salliessa alustajan ja analyysipuheenvuoron käyttäjän vuoropuhelu.

Yritysten toimintaedellytykset, kohti johtopäätöksiä, 20 min.

- Suunnitteluryhmän jäsen esittelee johtopäätökset eli 5–10 keskeisintä yhteisestä keskustelusta noussutta ilmiötä
- Osallistujien kannanotto ilmiöihin. Kysely työskentelyalustalla: **Mitkä esitellyistä ovat keskeisimpiä kysymyksiä yritysten tulevaisuuden toimintaedellytysten kannalta alueella (asteikolla 1–5)?**
- Katsotaan tulos yhdessä äänestystulos
- **Paikallinen yrittäjä kommentoi:** Mikä on yritysten näkökulmasta osaajien merkitys ja alueen tilanne? Miltä johtopäätökset ja niiden pohjalta tehty äänestys näyttävät?

Tahtotilan määrittäystä pienryhmäkeskusteluissa 50 min

- Ohjeistus ja pienryhmiin, kullakin pienryhmällä 1 ilmiö/teema käsittelyssä
- Pienryhmissä tehtävänä on pohtia ryhmän teemaa yritysten toimintaedellytysten näkökulmasta, **mitä teemaan liittyen tahdotaan (millaista tulevaisuutta tavoitellaan) ja mitä se käytännössä tarkoittaa**
- Pienryhmälle annetaan ohjeeksi kiteyttää ja kirjoittaa 3-5 tahtolausetta ja konkretisoida sitä
- Pienryhmätyöskentelyn yhteenveto

**Loppusanat ja
motivointi jatsoon,
10 min**

**Mille väestölle? ja Miten
osaajat liikkuvat
alueilla? -selvitykset 3.
foorumien tietotyötteenä**

TIEDONTUOTANTO: Osaajatiedon käsittely

- Väestökehitykseen ja osaajatilanteeseen liittyvät tiedot haetaan Sitran verkkopalveluista, jotka ovat avoimesti verkossa saatavilla.
  - Mille väestölle? -verkkopalvelu
  - Koulutustaso-verkkopalvelu
- Verkkopalveluista voi hakea tietoa kunta-, seutukunta- ja maakuntatasolla. Työtilassa on ohje hyödynnettävän tiedon poimimiseksi.
- Puheenvuoron käyttäjä tavataan ennen foorumia ja lisäksi hänelle toimitetaan laajempaa taustamateriaalia Miten osaajat liikkuvat alueilla? - selvityksestä - esimerkiksi maakunnan osaamisprofiilia käsittelevä osio.
- Tilaisuudessa järjestävän tahon edustaja käy läpi alustuksena alue- ja väestökehityksen tilannekuvaa, toteaa alueen väestökehityksen yleiskuvan sekä alueen koulutustasoindeksit.
- Analyysipuheenvuoron käyttäjällä voi olla omia dioja tai puheenvuoron aikana voidaan näyttää jotain aiemmin esitetyistä dioista sovittun mukaisesti.
- Aikataulun salliessa alustaja voi esimerkiksi esittää tarkentavan kysymyksen analyysipuheenvuoron käyttäjälle.
- Verkkopalvelut kannattaa linkata osallistujille verkkototeutuksessa chatiin, jotta nämä voivat itse tutkia tarkemmin alueensa ja heitä kiinnostavia tunnuslukuja.

ESIMERKKI TYÖSKENTELYSTÄ

1. Suunnitteluryhmän jäsen esittelee johtopäätökset eli 5–10 keskeisintä yhteisestä keskustelusta noussutta ilmiötä
2. Osallistujien kannanotto ilmiöihin. Kysely työskentelyalustalla: **Mitkä esitellyistä ovat keskeisimpiä kysymyksiä yritysten tulevaisuuden toimintaedellytysten kannalta alueella (asteikolla 1–5)?**
3. Katsotaan tulos yhdessä ”äänestystulos”
4. Paikallinen yrittäjä kommentoi: Mikä on yritysten näkökulmasta osajien merkitys ja alueen tilanne? Miltä johtopäätökset ja niiden pohjalta tehty äänestysnäyttävät?

ESIMERKKI TYÖSKENTELYSTÄ

1. Jaetaan osallistujat pienryhmiin teemoittain. Jokainen on saanut valita, mihin teemaan itsellä on eniten annettavaa. Yhdessä ryhmässä keskustellaan vain yhdestä teemasta (samaa teemaa saattaa olla useampi ryhmä)
2. Pienryhmätyöskentelyssä osallistujat keskustelevat ilmiöistä ja kiteyttävät&kirjoittavat 3-5 ”tahtolausetta”, jotka kuvaavat miltä halutunlainen tulevaisuus näyttää.

Tehtävänä on jatkaa lauseita:

”Tahdomme, että...”, → Muodostuu 3-5 tahtolausetta.

”Tämä tarkoittaa käytännössä, että...” → Jokaista tahtolausetta täsmennetään ja konkretisoidaan käytäntöön vievillä ajatuksilla

3. FOORUMI – KESKEISET TEHTÄVÄT (VERKKOTILAISUUS)

- **Pääfasilitaattori**
- **Fokusoivien ja rajaavien puheenvuorojen esittäjät**
  - **Avaus- ja orientaatiopuheenvuoro**
  - **Alustus** alueen väestöennusteista, osaajien liikkumisesta, koulutustasoindeksistä ja maakunnan osaamisprofiilista
  - **Analyysipuheenvuoro alueen näkökulmasta**, esim. alueen elinvoiman kehittämisen parissa toimiva hlö
  - Suunnitteluryhmän jäsenen esittelemät johtopäätökset
  - **Paikallisen yrittäjän kommenttipuheenvuoro**: Mikä on yritysten näkökulmasta osaajien merkitys ja alueen tilanne? Miltä johtopäätökset ja niiden pohjalta tehty äänestys näyttävät?
  - **Loppusanat ja motivointi jatkoon**
- Muistiinpanojen kirjoittajat
- (Verkkotilaisuuden chat keskustelun fasilitaattori)
- (Verkkotilaisuuden chat sisältökysymyksiin vastaaja)
- (Verkkotilaisuuden osallistujien tekninen tukihenkilö)
- Järjestäjien tekninen tulihenkilö

Suomen Kasvukäytävän Vuorovaikutteisen tilannekuvan Extranet tukena sekä suunnitteluryhmälle että osallistujille

Suunnitteluryhmän työskentely 3. foorumin jälkeen

TILANNEKUVAN TYÖSTÄMINEN LOPPUUN

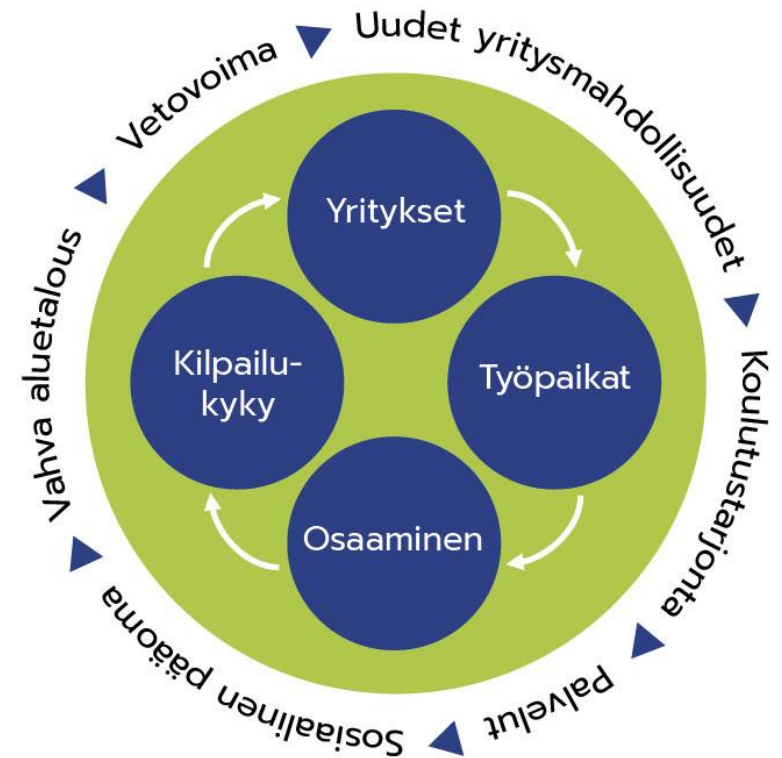
- Kolmannen tilannekuvafoorumin jälkeen suunnitteluryhmä kokoaa kaiken foorumeissa tuotetun aineiston ja muistiinpanojen pohjalta lopullisen tilannekuvan.
- Tilannekuvaa on edistetty prosessin mittaan vaiheittain ja se rakentuu seuraavista elementeistä:
  - SWOT-analyysi
  - Tunnistetut ilmiöt
  - Tahtolauseet + käytännön toimet
- **Kolmannen foorumin jälkeen** kannattaa varata vähintään **kaksi** suunnitteluryhmän tapaamista – lisäksi kannattaa sopia, kenellä on vastuu visuaalisesta viimeistelystä.

TILANNEKUVAN TYÖSTÄMINEN LOPPUUN

- **Suunnitteluryhmä päättää**, miten koottu tilannekuva **jaetaan** tilannekuvafoorumien osallistujille ja järjestetäänkö sen viestimiseen esimerkiksi erillinen julkistustilaisuus.
- Ja mikä tärkeintä, **suunnitteluryhmä tai alueen toimijat yhdessä päättävät, miten tilannekuvaa hyödynnetään alueen kehittämistyössä**, miten yhteistä tilannekuvaa päivitetään ja miten alueen yhteistä kehittämistä jatketaan.

Elinvoiman elementit ja työn fokus

"Elinvoimarinki" raamittaa
SWOT-analyysin kokoamista

KOHTI VUOROVAIKUTTEISTA TILANNEKUVAA

1. Tilannekuvafoorumi

Miten yritysten ja oppilaitosten välinen yhteistyö toimii?

2. Tilannekuvafoorumi

Miltä alueen kehittäminen tällä hetkellä näyttää?

3. Tilannekuvafoorumi

Miltä alueen osajatilanne näyttää?

Suomen
kasvu-
käytävä

Käsikirja ja materiaalit suunnitteluryhmän tukena

KÄSIKIRJA, MATERIAALIT JA YHTEISTYÖALUSTA

- Käsikirja, materiaalit ja yhteisö löytyy Kasvukäytävän extranetistä
- Rekisteröityminen ja ilmoittautuminen avoimiin tilaisuuksiin:
www.suomenkasvukaytava.fi
- Materiaalista löytyy niin ohjeet, kutsut kuin juoksutuksen pohjat sekä foorumien esitysdiojen pohjat

KESKUSTELU JA KEHITTÄMINEN JATKUU.....

Ollaan yhteyksissä
Projektikehittäjä Anna Kirjavainen,
anna.kirjavainen@suomenkasvukaytava.fi

KIITOKSIA

